

4955 25/3 24.: 1. Beh. af Forsl. t. Rigsdagsbesl. ang. en Overensk. med Norge om Østgrønland. 4956

Agtelsen for os selv, thi saa kan vi ikke vente, at Nordmændene skal bevare den overfor os; og jeg er bange for, at hvis vi gik til en Løsning som den her foreslaaede, vilde vi ikke uden Grund vække den Stemning i Norge, at Danmark kan man egentlig byde alt, og det vilde neppe føre til, at Forholdet mellem Danmark og Norge vilde blive bedre, end det er nu.

For at gaa lige til Sagen, saa forholder det sig jo saaledes, at Danmarks Suverænetet over hele Grønland er anerkendt af Amerika, England, Frankrig, Italien, Japan og en Del andre Magter og deriblandt netop Norge. Norge har aldeles udtrykkeligt anerkendt vor Suverænetet over hele Grønland. Den 14. Juli 1919 henvendte — efter Udenrigsminister Erik Scavenius' Ordre — den daværende danske Gesandt i Christiania, Kammerherre Krag, sig til den norske Udenrigsminister Ihlen og bragte Spørgsmaalet om Danmarks Suverænetet over hele Grønland paa Bane. Det var paa et Tidspunkt, hvor det interesserede Norge at faa vor Støtte til de Ønsker, som de havde angaaende Ordningen af Forholdet paa Spitzbergen, og fra dansk Side var vi villige til at støtte Norge i dets Interesser paa Spitzbergen og ventede da ogsaa, at Danmarks Suverænetet over hele Grønland vilde blive anerkendt fra norsk Side. Den norske Udenrigsminister Ihlen tog sig 8 Dages Betænkningstid, selvfølgelig for at raadføre sig med dem, med hvem han burde raadføre sig for at kunne optræde paa Norges Vegne, og den 22. Juli 1919 svarede han derefter den danske Gesandt, at den norske Regering ikke vilde gøre Vanskeligheder ved denne Sags Ordning. Vi imødekom saa de norske Ønsker paa Spitzbergen, for saa vidt det laa i vor Haand, og hjalp, saa godt vi kunde, Norge til i dette Spørgsmaal at naa det Resultat, som Norge ønskede. Her er i Virkeligheden handlet efter det, som Romerretten udtrykker ved do ut des: vi har givet noget for at Nordmændene skulde give os noget, og det er en Overenskomst og et gensidigt Resultat, der er opnaaet, at paa den ene Side fik Nordmændene blandt andet ved dansk Hjælp den Stilling til Spitzbergen, som de ønskede, og vi fik saa norsk Anerkendelse af Danmarks Suverænetet over hele Grønland. Det maa vel fastholdes, at

saadan er Grundlaget, at vi har virkelig ydet Nordmændene en Gentjeneste, fordi de anerkendte vor Suverænetet over hele Grønland.

Jeg tror, det var et godt Stykke Politik, der blev gjort fra dansk Side den Gang. Det vakte ogsaa Anerkendelse fra norsk Side, og det er mærkeligt nok, at man undertiden kan høre Røster, Røster, som dog skulde være ivrigst for at tale Danmarks Sag, hæve sig for, at det er ikke saa godt at paaberaabe sig, at vi har gjort Norge en Gentjeneste i denne Sag. Det er en meget forkert Betragtning. Udenrigsminister Ihlen har aldrig fundet, at der var noget urigtigt i, at vi fra dansk Side sammenkædede disse to Ting, han har forstaaet, hvorfor det skete; og naar man fra dansk Side ogsaa vilde forstaa det, vilde ingen kunne gøre nogen Indvending derimod. For øvrigt, da der blev skiftet dansk Gesandt i Christiania, og den nye Gesandt Kruse den 7. November 1919 gjorde sit Tiltrædelsesbesøg hos den norske Udenrigsminister, udtalte Ihlen sig til Kruse saaledes, at han med Hensyn til Spitzbergenspørgsmaalet udtrykte sin Glæde over, at Danmark anerkendte Norges Suverænetet, ligesom det var Norge en Glæde at anerkende Danmarks Suverænetet paa Grønland, hvor der, som Ihlen udtrykte sig, ventede Danmark store Opgaver.

Saa ganske overordentlig klart ligger denne Sag mellem Norge og Danmark. Det er aldeles uomstødeligt og uomtvisteligt, at den norske Udenrigsminister i Sommeren 1919 har anerkendt Danmarks Suverænetet over hele Grønland. Men lige saa sikkert som dette er, lige saa sikkert er det, at der af daværende Indenrigsminister Sigurd Berg blev begaaet en Fejl, da han den 10. Maj 1921 udsendte den Skrivelse, ifølge hvilken vi udvidede Monopolet i Grønland til at omfatte hele Østgrønland. Dette sidste var hensigtsløst, og det eneste forstandige, vi kan gøre, er, hvad der end i øvrigt sker, at ophæve dette Monopol paa den Del af Østgrønland, hvis Sydgrænse ligger noget Nord for Angmagssalik. Saa har vi tilkendegivet, at vi ikke vil lægge norske Erhvervsinteresser nogen som helst Hindringer i Vejen, og det vil vi ikke, det er der ingen Danske, der vil. Saa staar vi paa det klare Standpunkt: Den norske Anerkendelse af den danske Suverænetet, og den danske